

TIJORAT BANKLARIDA ICHKI AUDIT TEKSHIRUVLARI O'TKAZISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI

Bobonazarov Suxrob

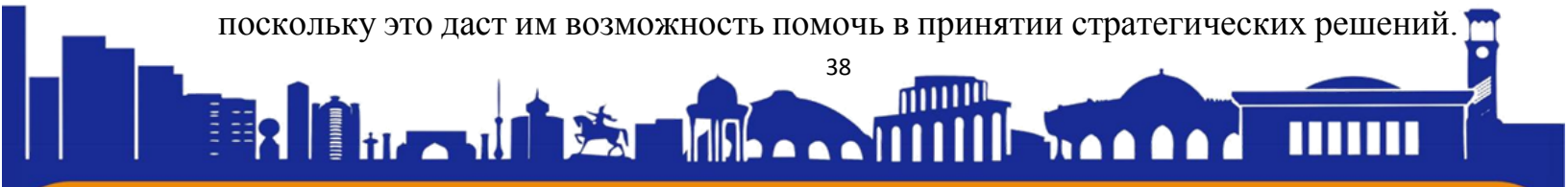
Bank moliya akademiyasi Bank ishi va audit yo'nalishi magistranti.

Annotatsiya: Ushbu tezisdagi ichki auditning kompaniya uchun strategik ahamiyatini belgilab beradi. Ichki auditorlar joriy xavf va imkoniyatlarni tushunish uchun bo'lg'olgan bilimlarni o'zlarining mas'uliyatini kengaytirishlari kritik muhimdir. Ular biznes rahbarlari bilan birgalikda ishlab chiqishda yangi, noyob tajribani taklif etishadi, bu esa banklarda uchun strategik imkoniyatlarni aniqlashga yordam beradi. Ichki auditning bank faoliyatini o'sishga qanday ta'sir ko'rsatishi, ichki auditorlar tashkilotning SWOT tahlilini o'tkazish orqali qo'llaydilar. Bank sohasida, ichki audit bankning muvofiqlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi va ichki nazoratni amalga oshirishda kritik hissa bo'ladi. Ichki audit jarayonini o'zgartirish va kompaniyaga maslahat berishda tajribali mutaxassislardan foydalanish juda muhimdir, chunki bu ularga strategik qarorlarda yordam berish imkoniyati mavjud bo'ladi.

Kalit so'zlar: Ichki audit, SWOT, bank, Ichki nazorat, joriy risklar.

ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРОВЕРКИ ВНУТРЕННЕГО АУДИТА В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ

Аннотация: Данный тезис определяет стратегическую значимость внутреннего аудита для компании. Крайне важно, чтобы внутренние аудиторы распространяли свои обязанности на подавленные знания, чтобы понять текущие риски и возможности. Они предлагают новый, уникальный опыт совместного развития с бизнес-лидерами, который помогает выявить стратегические возможности для банков. Как внутренний аудит влияет на рост банковской деятельности, внутренние аудиторы применяют, проводя SWOT-анализ организации. В банковской сфере внутренний аудит играет важную роль в обеспечении соблюдения требований банком и является решающим вкладом во внедрение внутреннего контроля. Важно использовать опытных специалистов для изменения процесса внутреннего аудита и консультирования компании, поскольку это даст им возможность помочь в принятии стратегических решений.

Ключевые слова: Внутренний аудит, SWOT, банк, Внутренний контроль, текущие риски.

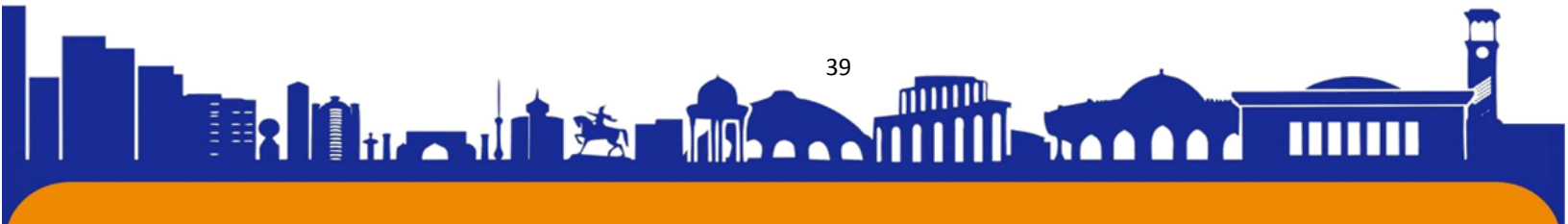
WAYS TO IMPROVE INTERNAL AUDIT INSPECTIONS IN COMMERCIAL BANKS

Abstract: This thesis defines the strategic importance of internal audit for the company. It is critical that internal auditors extend their responsibilities to the stifled knowledge to understand current risks and opportunities. They offer a new, unique experience in co-development with business leaders, which helps to identify strategic opportunities for banks. How internal audit affects the growth of banking activities, internal auditors apply by conducting a SWOT analysis of the organization. In the banking industry, internal audit plays an important role in ensuring compliance of the bank and is a critical contribution to the implementation of internal controls. It is important to use experienced professionals to change the internal audit process and advise the company, as this will give them the opportunity to help with strategic decisions.

Keywords: Internal audit, SWOT, bank, Internal control, current risks.

Ichki audit funksiyasiga qarashingizni tiklang. Sizning ichki audit funksiyangiz to'liq outsorsing bo'ladimi, to'liq o'z ichidami yoki "birgalikda manba" bo'ladimi, kompaniyaning bu sohasi juda katta resurs bo'lishi mumkin. Bugungi ichki auditorlar kompaniyalarga nafaqat muhim joriy xavflarni, balki e'tiborga loyiq bo'lgan xavf va imkoniyatlarni tushunishlariga to'sqinlik qiladigan bilim bo'shliqlarini to'ldirish uchun o'z mas'uliyatini sezilarli darajada kengaytirdilar. Agar ular biznes haqida chuqur tushunchaga ega bo'lsa, ichki audit guruhi biznes rahbarlariga muhim masalalar va asosiy xavflarni o'ylab ko'rishga yordam berish uchun yangi, noyob istiqbol va ixtisoslashgan tajribani taklif qilishi mumkin, shu bilan birga ular qanday qilib oldinga siljishlari kerakligi haqida to'liqroq tasavvurga ega bo'ladilar.

Ichki audit funksiyangizni strategik biznes aktiviga aylantiring. Bu nuqtaga erishish uchun sizning kompaniyangiz tashqi ekspert nuqtai nazaridan foydalanishi, ichki auditni baholash, ichki audit protseduralaringizni ko'rib chiqish va ichki audit funksiyasini keyingi bosqichga olib chiqish uchun foyda keltirishi mumkin. Ushbu

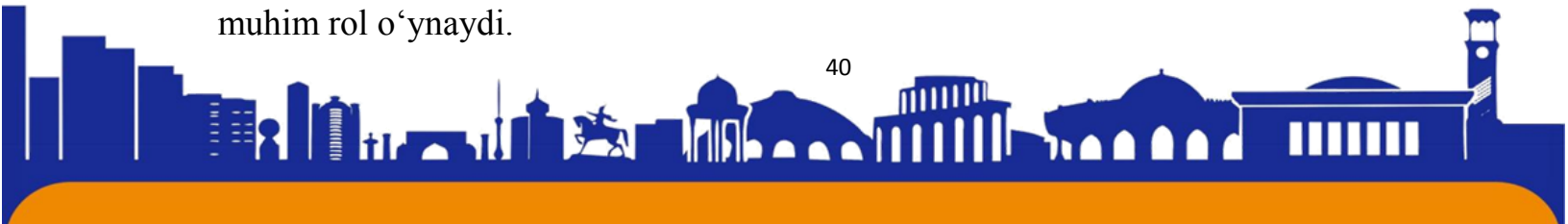
ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-5

g'oya biznesni boshqa yo'l bilan yo'qotib qo'yishi mumkin bo'lgan strategik imkoniyatlar bilan bir qatorda muhim bo'lgan xavflarga e'tibor qaratishdir.

Ichki audit guruhi va biznes rahbarlari o'rtasida yuzaga keladigan xavf va imkoniyatlarni aniqlash uchun hamkorlikni oching. Bu erda to'g'ri ishlab chiqilgan, zamonaviy ichki audit funktsiyasi haqiqatan ham porlashi mumkin. Ichki audit bo'yicha ekspertlar o'zlarining buxgalteriya hisobi va korporativ boshqaruv bo'yicha bilimlarini, shuningdek, biznesga qiziqishi va tushunchasi bilan birga, biznes rahbarlariga kamdan-kam odam so'raydigan savollarni berishadi. Biznesdagi turli tashkilotlar kamdan-kam hollarda qaydlarni bir-biri bilan solishtirishga vaqt topadilar. Natijada, bitta tashkilot ularga jiddiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan xavf haqida bilmasligi mumkin. Har bir insonning asosiy tashvishlari va xavf-xatarlarini tushunib, mazmunli suhbatlar orqali ichki audit guruhi muhim masalalarni yuzaga chiqarishi mumkin, chunki ular qaror qabul qiluvchilarga eng dolzarb muammolarni birinchi o'ringa qo'yishda yordam beradi.

Biznes o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatish uchun ichki audit tushunchalaridan foydalaning. Ichki auditorlar nafaqat xavf va muammolarni izlaydilar. Ular, shuningdek, imkoniyatlarni qidirmoqdalar va ular stsenariyni rejalashtirishda ularni o'ylab ko'rishga yordam beradi. Ular o'zlarining SWOT (kuchli, zaif tomonlari, imkoniyatlari va tahdidlari) tahlilini o'tkazar ekanlar, ular istiqbolli yondashuvni qo'llaydilar va kompaniyani kuchli tomonlarini mustahkamlash va yangi imkoniyatlarni izlashning potentsial usullari (masalan, yangi mahsulot qatori) haqida ogohlantiradilar.

Bankning muvofiqlik tavakkalchiligi - bu qonunlar va qoidalarni buzish yoki belgilangan standartlar, axloq va amaliyotlarga rioya qilmaslik natijasida kelib chiqadigan bankning joriy yoki prognoz qilinayotgan moliyaviy holati va barqarorligiga tavakkalchilik. Qonuniy talablarga yoki xavfsizlik standartlariga rioya qilmaslik banklarni oqibatlariga olib kelishi mumkin, shu jumladan tartibga soluvchi jazolarning kuchayishi va bank obro'siga putur etkazishi mumkin. Normativ-huquqiy hujjatlardagi o'zgarishlar va tartibga solinadigan jarimalarning ko'payishi banklar uchun xavflarni doimiy ravishda kuzatib boradigan kuchli muvofiqlik dasturlariga ega bo'lishga undaydi. Ichki audit bank siyosati, tartib-qoidalari, jarayonlari va standartlari amaldagi qonun va qoidalarga muvofiqligini tekshirish orqali bankning rioya etilishida muhim rol o'ynaydi.

Internetning paydo bo'lishi va uning biznes faoliyati bilan yaqinlashishi natijasida bank va moliya sanoati zamonaviy dunyoni raqamlashtirishga moslashish uchun rivojlandi. Birinchi va eng ta'sirli misollardan biri 1999 yildagi Gramm-Lich-Bliley qonuni (GLBA) bo'lib, u kredit xizmatlari, moliyaviy yoki investitsiya bo'yicha maslahatlar va/yoki sug'urta xizmatlarini taklif qiluvchi barcha banklar va moliya institutlaridan ma'lumot almashish amaliyotini oshkor qilishni talab qildi. ularning mijozlari, mijozlar uchun "to'xtatish" opsiyasi bilan.

Nazoratchining qo'llanmasiga muvofiq, ichki audit bankning ichki nazoratini auditdan manfaatdor tomonlar bilan doimiy muvofiqlashtirilgan holda quyidagi tadbirlar orqali nazorat qilishi kerak:

- ✚ Bank muassasasining xavfsizligi va mustahkamligini ta'minlovchi ichki nazorat vositalarining (bank yoki uchinchi shaxs tomonidan boshqariladigan) ishonchliligi, yetarliligi va samaradorligini baholash.

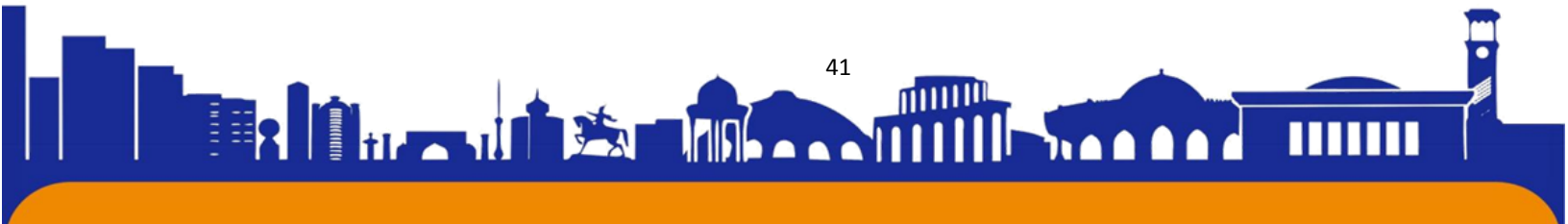
- ✚ Ichki nazorat operatsiyalari o'z vaqtida va to'g'ri qayd etilishini va aktivlarning to'g'ri himoyalashini ta'minlash.

- ✚ Bankning qonunlar va me'yoriy hujjatlarga muvofiqligini va bankning belgilangan siyosat, tartib va jarayonlarga rioya qilishini baholash.

- ✚ Rahbariyat nazoratdagi kamchiliklarni bartaraf etish uchun tegishli va o'z vaqtida chora-tadbirlar ko'ryaptimi yoki yo'qligini aniqlash va audit hisobotida keltirilgan tavsiyalar.

- ✚ Audit faoliyati malakali xodimlar tomonidan bajarilishini ta'minlash.

Ichki audit jarayoni va funksiyangizni o'zgartirishga yordam berish va jamoangizga maslahat berish uchun tajribali mutaxassislariga suyaning. Kamdan-kam hollarda kompaniya ichida ichki audit funksiyasi organik ravishda o'sib boradi; auditni rejalashtirish jarayonini ishlab chiqish muayyan malaka va bilimlarni talab qilishi mumkin. Ichki audit guruhlarini boshqargan va ichki auditor sifatida ishlagan mutaxassislar ob'ektiv tanqidiy fikrlashni joriy qilish orqali to'pni o'zlashtirishlari mumkin; chuqur, amaliy tushunchalar; jamoaning yangi a'zolariga murabbiylik qilish bilan birga. Ular ichki audit funksiyasining diqqat markazini o'zgartirishi yoki strategiyaga ta'sir qilish va o'zgarishlarga etakchilik qilish uchun an'anaviy muvofiqlik e'tiboridan chetga chiqib, uni boshidan o'rnatishi mumkin. Shunday qilib, kompaniya strategik tashabbuslar, jumladan M&A qo'llab-quvvatlashi, yangi tizimni joriy etish,

yangi mahsulotlarni joriy etish va jarayonni takomillashtirish uchun haqiqiy hamkorga ega bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Arena, M., & Azzone, G. (2009). Identifying organizational drivers of internal audit effectiveness. *International Journal of Auditing*, 13(1), 43-60.
2. Zain, M. M., Subramaniam, N., & Stewart, J. (2006). Internal auditors' assessment of their contribution to financial statement audits: The relation with audit committee and internal audit function characteristics. *International Journal of Auditing*, 10(1), 1-18.
3. Cohen, J. R., Krishnamoorthy, G., & Wright, A. (2004). The corporate governance mosaic and financial reporting quality. *Journal of accounting literature*, 87-152.
4. Alles, M. G., Kogan, A., & Vasarhelyi, M. A. (2018). Putting Continuous Auditing Theory into Practice: Lessons from Two Pilot Implementations¹. In *Continuous Auditing* (pp. 247-270). Emerald Publishing Limited.
5. Katuli, H. (2019). Implementation Of Internal Audit Recommendations In The Local Government Authorities (LGAS): A Case Of Dar es Salaam Region (Doctoral dissertation, Mzumbe University).

